

МОДЕЛЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ ТА УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ СМАКІВ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА

Подано опис моделі педагогічної системи та умови формування естетичних смаків школярів засобами декоративно-ужиткового мистецтва.

Ключові слова: *модель, формування естетичних смаків, інноваційні підходи, педагогічна система.*

Постановка проблеми в загальному вигляді... У наш час важливими складовими поступу суспільства є розвиток особистості і розвиток нації. Майбутнє української нації залежить від змісту цінностей, які закладаються у свідомість молоді, і від того, якою мірою духовність стане основою їхнього життя. Тому неабияке значення має процес пошуку шляхів розвитку системи виховання громадянина-патріота, відродження української культури і формування національних та естетичних цінностей у підростаючого покоління.

Усе це вимагає від сучасної школи нових науково-практичних підходів до проблеми формування естетичних смаків в учнів, які передбачають удосконалення змісту, форм та методів навчально-виховної системи, насамперед, через залучення школярів до власного самовираження через творчість та збагачення їхнього національно-культурного досвіду засобами декоративно-ужиткового мистецтва.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Теоретичні засади національного виховання закладено у дослідженнях українських вчених-психологів М.Боришевського, Д.Віконської, О.Кульчицького, Ю.Липи, В.Москальця, Ю.Римаренка, І.Сікорського, Б.Цимбалюка, Д.Чижевського, М.Шлемкевича, В.Яніва, Я.Яреми та інших. У їхніх працях глибоко відображена національна ідея, духовність, демократичні засади навчання і виховання, гуманістичні цінності.

На важливість естетичного виховання молоді вказували прогресивні діячі України: Б.Грінченко, М.Грушевський, М.Драгаманов, І.Огієнко, Г.Сковорода, С.Русова, та інші.

Над проблемою формування естетичних смаків та національних цінностей працювали чимало педагогів сьогодення, серед яких: В.Довбишенко, П.Дроб'язко, Р.Захарченко, П.Ігнатенко, В.Каюков, В.Кузь, І.Мартинюк, Ю.Руденко, З.Сергійчук, М.Стельмахович, Б.Ступарик, Є.Сявавко та інші, які в основу змісту естетичного виховання вкладали історико-культурну народну спадщину.

У кінці ХХ ст. академіком АПН України Д.Тхоржевським започатковано наукову школу з проблеми національного виховання учнів загальноосвітньої школи. Окремі педагогічні аспекти формування в учнів естетичних цінностей засобами декоративно-ужиткового мистецтва були розглянуті у дослідженнях Т.Кравченко, О.Лихолат, В.Мусієнка, Л.Оршанського, В.Рака, Л.Савки, С.Чебаненка, С.Павх.

Формулювання цілей статті... Виходячи з вищевикладеного, **метою статті** є опис моделі педагогічної системи та умов формування естетичних смаків школярів засобами декоративно-ужиткового мистецтва.

Виклад основного матеріалу... Найпродуктивніше формування естетичних смаків школярів із урахуванням їхніх вікових особливостей буде відбуватися в навчально-виховному процесі школи, виходячи з того, що цьому процесу сприятимуть відповідні педагогічні умови. Ми розуміємо багатоаспектність такого поняття, як педагогічні умови, і не ставимо перед собою завдання аналізувати їх детально. У межах нашого дослідження ми визначимо та проаналізуємо лише такі педагогічні умови, які можна вважати провідними стосовно формування естетичних смаків учнів.

Провідними педагогічними умовами формування естетичних смаків школярів ми вважаємо наявність педагогічної системи школи, де відбувається залучення учнів до різних видів декоративно-ужиткового мистецтва, реалізується педагогічно обґрунтований зміст художньо-трудової діяльності та педагогічна взаємодія навчальної і позаурочної форм організації навчально-виховного процесу.

Вибір саме цих педагогічних умов як провідних стосовно формування естетичних смаків учнів пояснюється такими чинниками:

– по-перше, в багатьох загальноосвітніх школах, як свідчить аналіз освітянської практики, не в повній мірі задовольняються потреби як суспільства, так і самої особистості щодо отримання

освітніх послуг та формування естетичних смаків, очевидно на це впливає відсутність педагогічної взаємодії між суб'єктами навчально-виховного процесу;

– по-друге, навчально-виховний процес сучасної школи має забезпечувати потреби як держави, так і особистості в отриманні якісної освіти та формуванні громадянина, що основою власного життя вважає духовні національні цінності, тому для реалізації таких глобальних завдань навчально-виховний процес школи має функціонувати системно, тобто як педагогічна система.

Отже, розглянемо навчально-виховний процес школи як педагогічну систему. Наш вибір саме педагогічної системи зумовлений тим, що відповідно до Закону України „Про загальну середню освіту” [3] лише школа має можливість довготривалого впливу на вихованців – з 1 до 12 класу.

Оскільки система як соціальний, педагогічний чи будь-який інший феномен, є взаємодією цілого та частин, які його складають, то може бути досліджена, вивчена й описана з точки зору суттєвих та специфічних характеристик, які відрізняють одну систему від іншої, й відповідно до яких можна моделювати систему і як дослідницький об'єкт, і як функціонуючу модель педагогічного процесу.

Для подальшого висвітлення питання про педагогічну систему нам необхідно встановити співвідносність таких понять, як „педагогічна система”, „педагогічний процес” та „навчально-виховний процес”. На думку, І.Подласого, педагогічний процес – це взаємодія вихователів і вихованців, яка розвивається й спрямована на досягнення заданої мети, призводить до раніше наміченої зміни стану, перетворення властивостей і якостей вихованців, це спеціально організований цілесумовлений і керований процес взаємодії вчителів та учнів, спрямований на засвоєння знань, умінь, навичок, формування світогляду, розвиток розумових сил і потенційних можливостей учнів, закріплення навичок самоосвіти відповідно до визначених цілей [12, 26].

Отже, педагогічний процес – це система, яка реалізується поетапно; в ній поєднано процеси формування, розвитку, виховання та навчання зі своїми умовами, формами, методами і способами їх перебігу.

Змістовний аспект досліджень педагогічних систем сучасних шкіл узагальнює питання мети, принципів, форм організації навчально-виховної діяльності; *критеріальний* – з'ясовує рівні та критерії ефективності діяльності загальноосвітніх закладів залежно від запропонованої моделі або концепції організації навчально-виховного процесу; *проективний* аспект висвітлює процеси, спрямовані на розробку педагогічних систем конкретних освітніх закладів, технологій виховання та навчання учнів.

Залишається маловивченим *соціокультурний* аспект, який передбачає утвердження аксіологічної основи процесу виховання та навчання, визначення тих освітніх систем, що відповідають новій полікультурній ситуації, створення умов для міжпоколінної трансляції культури й на цій основі формування естетичного світогляду учнівської молоді в умовах спеціально організованого та технологічно забезпеченого навчально-виховного процесу в педагогічній системі школи.

Актуальність цього аспекту визначається негативними реаліями сьогодення, від яких не можна штучно ізолювати сучасних школярів, адже в силу своїх вікових особливостей саме вони активно сприймають як конструктивні, так і деструктивні впливи соціуму. Посилення соціальної апатії певної частини учнівської молоді, її прагнення до містики, нігілізму, ірраціональних форм самореалізації, руйнування норм соціальної взаємодії, за якими стоїть духовно-моральні традиції українського народу, недосконалість сталих організаційних і методичних важелів виховання людини як творчої особистості, носія надбань національної культури – все це впливає на характер естетизації учнів, зумовлює потребу заповнення цих прогалів у системі виховання та освіти, стає надзвичайно важливим завданням для педагогічних систем загальноосвітніх навчальних закладів.

Виходячи з цього, вітчизняні вчені обґрунтували необхідність інноваційних підходів до організації навчально-виховного процесу в педагогічних системах загальноосвітніх шкіл [4; 7; 8; 9; 10; 11 та ін.]. Оскільки нинішній стан навчально-виховної роботи характеризується глибокою, затяжною кризою, а за своєрідністю змісту, організаційно-методичного забезпечення, на думку більшості науковців та педагогів-практиків, виховання сьогодні не відповідає ні потребам розвитку дитини, ні завданням здійснення національної освіти, ні процесу творення суверенної держави, то потенційні можливості педагогічної системи школи у навчанні підлітків декоративно-ужиткового мистецтва сприятимуть розв'язанню проблеми залучення їх до суспільно корисної художньо-трудової діяльності, духовно-естетичного досвіду українців, і на цій основі – до формування естетичних смаків.

Естетичні смаки формуються у процесі соціального розвитку індивіда, його участі в художньо-трудовій діяльності, а естетичне виховання учнів можна розглядати як керування становленням або зміною їхніх естетичних смаків у спеціально організованих умовах.

Зародження принципово нового типу соціальної політики в Україні визначає в педагогіці курс на співробітництво, у психології – вимогу розуміння потреб особистості. Соціально необхідним стає формування творчої, активної, естетично зорієнтованої особистості учня. Саме з цією метою в педагогічній науці та практиці відбувається розробка й апробація соціально-педагогічних умов формування особистості учня в педагогічній системі сучасної школи, виявляються особливості та специфіка організації навчально-виховного процесу в окремому навчальному закладі з метою використання цього досвіду, апробованих моделей, умов, технологій виховання й навчання в інших загальноосвітніх школах.

На підтвердження нашого висновку проаналізуємо компоненти педагогічної системи школи. Взявши за основу визначення професора В.Беспалька, який розглядає педагогічну систему як структурну діалектичну єдність базових компонентів: учні, вчителі, цілі (загальні й особливі), зміст, засоби навчання та виховання тощо [1, 6–7].

Отже, головним елементом педагогічної системи є **мета**. Вона визначається на державному рівні (Національна доктрина розвитку освіти, закони „Про освіту”, „Про загальну середню освіту”, Концепція розвитку середньої загальноосвітньої школи), на рівні регіону (пріоритети, програми тощо), на рівні навчального закладу (концепція, план), на рівні уроку, виховного заходу тощо.

У наведених визначеннях можна виділити позиції стосовно мети на рівні держави, навчального закладу й учня. Так, наприклад, школа задовольняє різнобічні освітні запити особи, суспільства, держави, створює простір життя дитини, в якому вона не „готується до життя”, а живе. Мета передбачає також розвиток особистості дитини в ім'я збагачення інтелектуального, творчого, культурного потенціалу України. Ознайомлення з досвідом діяльності шкіл України під час роботи Міжнародних виставок „Сучасна освіта в Україні” (1999-2007 рр.), у періодичній пресі, у спеціальних педагогічних виданнях показує, що в основному при формулюванні мети названих педагогічних систем враховуються, крім зазначених підходів, ще й такі: розвиток сутнісних сил особистості, виховання людини культури, громадянина-патріота, гуманіста, творця загальнолюдських і національних цінностей, людини з естетичним світобаченням тощо. Слід зазначити, що таке розмаїття словесного оформлення мети педагогічної системи школи свідчить, що її мета – навчити дітей мистецтву життя, виховувати творчу самостійну особистість, яка вміє приймати рішення та нести за них відповідальність, володіє логічним мисленням та сформованими естетичними смаками. Отже, ми приходимо до висновку про те, що яким би чином не формулювалася мета педагогічної системи школи, в її центрі, відповідно до дитиноцентристської парадигми сучасної освіти, знаходиться дитина, її соціокультурні інтереси та естетичні потреби.

Щодо **завдань**, то вони випливають з мети і спрямовані на оволодіння учнями системою знань з основ наук, умінь і навичок їх практичного застосування, розвиток творчих здібностей згідно з навчальними планами і програмами.

При визначенні **змісту** педагогічної системи школи, всі аналізовані джерела вказують на науково-теоретичну, гуманітарну, загальнокультурну підготовку учнів. Також звертається увага на глобальну освіту, на задоволення різнобічних освітніх запитів особи, суспільства, держави; вказується на необхідність гуманітарної (за певним профілем або без нього) підготовки учнів. Найбільш широко зміст шкільної освіти розкритий в сучасних нормативних документах [2; 6; 13].

Отже, основою змісту освіти у школі є інтегрована гуманітарна і природнича підготовка учнів, яка забезпечує високий загальнокультурний та інтелектуальний рівень розвитку особистості на основі знань вітчизняної та світової культури. Навчальні плани та програми школи мають відповідати принципам, які характеризують сучасний педагогічний процес: цілісності, системності, культуро-, соціо-, природовідповідності.

Найменше описано в зазначених визначеннях наступний компонент педагогічної системи – **способи навчання**. Під цією дефініцією ми розуміємо взаємопов'язаний комплекс організаційних форм, методів і засобів навчання. Форми організації навчання (від лат. forma – зовнішній вигляд) – це способи здійснення навчального процесу, свідоме оволодіння навчальним матеріалом, певними вміннями та навичками. Врахувавши, що методи (від лат. metodos – спосіб, шлях) – це способи взаємопов'язаної діяльності вчителя й учнів, спрямовані на досягнення мети і завдань навчання, а мета зумовлює взаємозв'язок інших елементів педагогічної системи, насамперед змісту та методів, ми вважаємо, що разом із загальнопедагогічними методами, домінуючим у педагогічній системі сучасної школи має бути метод взаємодії педагогів і учнів. **Засоби навчання** – це предметна підтримка навчально-виховного процесу, сукупність матеріальних об'єктів, які використовуються як джерело знань, сприяють організації навчально-пізнавальної діяльності та

виховного впливу на учнів. Засоби навчання впливають на емоції учнів та активізують їх. Ця активізація проявляється через інтенсивне переживання учня, що додає певної спрямованості його мисленню, стимулює його діяльність, стає джерелом упевненості в правильності обраного шляху. Тому засоби навчання потрібні не тільки для розв'язання певних навчальних завдань, але й для стимулювання інтересу до навчальної роботи, розвитку пізнавальної активності учнів. Широке впровадження у навчальний процес сучасних засобів навчання дає можливість організувати навчально-пізнавальну діяльність на більш високому рівні, підвищити інтенсивність праці всіх учасників педагогічного процесу: учнів та вчителів.

Визначити особливості наступного компоненту педагогічної системи, тобто **учнів**, можна лише за однією ознакою – віком. Для підлітків характерним є процес фізичного розвитку і дозрівання, їхній соціальний статус – неоднорідний. Участь учнів у суспільно корисній праці (у нашому випадку – художньо-трудовій діяльності) розглядається не з точки зору її економічного ефекту, а як один із шляхів трудового та естетичного виховання. Саме у старшому підлітковому віці, проектуючи й здійснюючи свій життєвий шлях, особистість набуває статусу творця власного життєвого проекту.

Наступний компонент педагогічної системи – **учителі**, які повинні забезпечити опанування учнями значного змісту освіти, у нашому випадку – поглиблене вивчення декоративно-ужиткового мистецтва. Найрізноманітніші людські відносини, що визначають життєвий простір школярів і становлять основу педагогічної взаємодії, вимагають від учителів, на нашу думку, високих професійних і особистих моральних якостей, а необхідність створення культурного середовища для навчання й розвитку дітей зумовлює власну залученість педагогів до національної культури, передбачає розвинені естетичні смаки. Оскільки сутність художньо-трудої діяльності учня полягає в творчості, то звідси випливає важливе завдання вчителя трудового навчання: дати можливість кожній дитині розвинути свою сутність, тобто свій творчий, естетичний потенціал. У такому контексті, безумовно, стає актуальним професіоналізм учителя та його сприйняття інновацій, розуміння ним необхідності безперервності освіти. Отже, від учителів, як компонента педагогічної системи значною мірою залежить успіх інновацій, якщо вчитель не сприймає інновації, вони не можуть мати успіху.

Аналіз педагогічної системи передбачає також з'ясування її особливостей, зокрема принципів функціонування, завдань, концепції розвитку, моделі тощо. Оскільки сучасна школа, де ґрунтовно навчають різним видам декоративно-ужиткового мистецтва, зорієнтована на творчу художньо-трудою діяльність, на створення умов для самореалізації, саморозвитку особистості, формування світогляду на основі єдності гуманітарного знання та естетичного виховання, то основними принципами навчально-виховного процесу, на думку більшості дослідників, є гуманітаризація, гуманізація і диференціація, спрямовані на пошук максимальної індивідуалізації освітнього процесу, на створення умов для особистісно орієнтованого виховання та навчання. До основних завдань такої школи належать: виховання громадянина, який сприймає й усвідомлює загальнолюдські цінності крізь призму національної культури; забезпечення базової загальноосвітньої підготовки з націокультурним спрямуванням, що включає естетичний розвиток дитини як особистості, її нахилів, інтересів, творчих здібностей. Ми додаємо ще одне завдання – створення сприятливих умов для повноцінного естетичного розвитку учнів, формування творчої мислячої особистості, здатної до естетичного перетворення навколишнього предметного середовища.

Аналіз компонентів педагогічної системи дає нам підстави для **висновку** про те, що освітня практика не тільки прагне систематизувати основні ознаки сучасної школи, але й подає приклади розмаїття аспектів, які тим чи іншим чином доповнюють характеристику такої педагогічної системи. На окремих із них ми також зупинимося, вважаючи, що вони мають суттєве значення для з'ясування сутності педагогічної системи сучасної загальноосвітньої школи.

По-перше, важливим, із нашої точки зору, є створення етнокультурного середовища, поглиблення культуротворчої функції школи, оскільки виховне значення етнокультури пов'язане не тільки з можливістю національних цінностей і традицій, але й з ефектом включення вихованців у багатовимірність і неоднозначність сучасного світу на тій підставі, що етнокультура розсуває межі вибору, дозволяє дитині самій шукати відповіді на запитання, які її хвилюють, стає основою загальнокультурної компетентності.

По-друге, філософія освіти узагальнила існуючі суперечності та кризові ситуації в освіті на методологічному рівні, і сучасні філософи, пропонуючи нове розуміння побудови соціокультурного освітнього простору, формулюють такі принципи: тотожності протилежностей у нескінченному; самоорганізації буття як його атрибутивної властивості; оновленої форми діалектичного сходження від абстрактного до конкретного; багатоваріативності, що впливає з необхідності і суттєвої ролі хаотичного початку в розвитку складних систем і у зв'язку з цим – можливості існування різних

концепцій такого розвитку; доповнюваності протилежностей; діалогової взаємодії основних суб'єктів освіти. Потреба в діалозі, творчій взаємодії учасників педагогічного процесу вимагає чіткого визначення тих національних цінностей, інтересів, якими вони повинні проїматися [14]. Зазначені принципи, на нашу думку, також визначають функціонування педагогічної системи сучасної школи.

Для нашого дослідження також важливими є наукові підходи О.Киричука, який, застосовуючи компонентно-структурний аналіз до педагогічної системи освітнього закладу, виділяє три підсистеми, які тісно пов'язані між собою: адміністративно-господарську, організаційно-управлінську, психолого-педагогічну. У межах нашого дослідження ми звертаємося лише до психолого-педагогічної підсистеми. Саме в ній у процесі її функціонування він виділяє три складники: розвиток – саморозвиток індивіда, його виховання і самовиховання, освіту – самоосвіту. Кожна з цих підсистем у загальній системі виконує свої функції [5, 8]. Ми приймаємо точку зору вченого на те, що вивчення складу педагогічної системи в контексті системного підходу не може обмежуватися простим виявленням у ній компонентів – таке завдання успішно вирішує й аналітичний підхід. Натомість системний підхід виходить з уявлення про систему як про цілісність, що не зводиться до елементарного розгляду її окремих частин, тому вивчення педагогічної системи, по-перше, не може бути обмеженим описом цих частин, по-друге, вичленення компонентів або підсистем, що утворюють таку цілісність, повинно представляти їх як необхідних і достатніх для самого існування даної педагогічної системи. Ефективний шлях виконання цього завдання, на думку вченого, – структурний аналіз. Його застосування дає змогу розв'язати одразу чотири завдання: виявити закономірності взаємозв'язків основних компонентів педагогічної системи, які надають їй цілісності і тим самим сприяють появі деяких нових властивостей, що не зводяться до властивостей її складових; визначити ступінь складності педагогічної системи, котра залежить від того, на скількох рівнях розміщуються її компоненти; порівняти дану інноваційну систему з іншими з метою виявлення продуктивності; перейти до функціонального аналізу системи [5, 10]. Цей метод розкриває умови формування естетичних смаків учнів у педагогічній системі сучасної загальноосвітньої школи, а саме – широке залучення учнів до різних видів декоративно-ужиткового мистецтва та педагогічна взаємодія навчальної та позаурочної діяльності. При цьому необхідно враховувати передумови формування естетичних смаків: ступінь самостійності й творчої активності учня в художньо-трудовій діяльності; якісно новий тип навчально-пізнавальної діяльності, що з'являється в школяра; сприятливий період для систематичного залучення до світу мистецтва й власної творчості.

Філософський, соціокультурний, педагогічний контексти становлення педагогічних систем загальноосвітніх навчальних закладів та подальшого їх розвитку розглядається сучасною вітчизняною наукою і нами також як складне, різнорівневе явище. Воно полягає в багатоплановості побудови виховного та пізнавального процесів, варіативності розвитку особистості, різноплановості етапів і проявів творчого навчально-виховного та цілісного педагогічного процесів, у полікультурності, поліфункціональності й поліструктурності сучасного рівня вихованості й обсягу знань школярів.

Висновки... Такий підхід дозволяє нам стверджувати, що теоретично можна аналізувати педагогічну систему школи і на цій основі робити загальні висновки про взаємозв'язок усіх її компонентів та проєктовані результати, а педагогічна система конкретної школи обов'язково поряд із загальними буде мати власні особливості навчально-виховного процесу, які разом із реалізацією загальнонавчаних цілей навчання та виховання сприятимуть формуванню естетичних смаків учнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бабанский Ю.К. Проблемы повышения эффективности педагогических исследований: Дидактический аспект. – М.: Педагогика, 1982. – 192 с.
2. Бакушинский А.В. Художественное творчество и воспитание. – М.: Культура и просвещение, 1922. – 66 с.
3. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. – М.: Просвещение, 1989. – 208 с.
4. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти // Книга вчителя трудового навчання (обслуговуючі види праці): Довідково-методичне видання / Упоряд. Н.Б.Лосина, Б.М.Терещук. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – С. 59-68.
5. Закон України „Про загальну середню освіту” // Книга вчителя трудового навчання (обслуговуючі види праці): Довідково-методичне видання / Упоряд. Н.Б.Лосина, Б.М.Терещук. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – С. 17-35.
6. Концепція профільного навчання в старшій школі // Книга вчителя трудового навчання (обслуговуючі види праці): Довідково-методичне видання / Упоряд. Н.Б.Лосина, Б.М.Терещук. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – С. 90-108.

7. Кузан Н.І. Виховання підлітків на традиціях народного декоративно-прикладного мистецтва Західної України: Дис ...канд. пед. наук: 13.00.01 / Луганський держ. пед. ін-т ім.Т.Г.Шевченка. – Луганськ, 1998. – 152 с.
8. Маленицька О.А. Формування естетичного смаку старшокласників засобами народних звичаїв та обрядів: Дис ...канд. пед. наук. – 13.00.01 / Інститут педагогіки АПН України. – К., 1995. – 180 с.
9. Мельник Г.М. Формування базових професійних якостей в учнів профільних класів на заняттях з народних художніх ремесел: Дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К., 2004. – 176 с.
10. Мусієнко В.Д., Захарченко Р.О., Сидоренко В.К., Тхоржевський Д.О. Прилучення учнів до національної культури в процесі трудового навчання: Метод. посібник. – К.: УДПУ імені М.П.Драгоманова, 1997. – 122 с.
11. Оршанський Л.В. Трудове виховання підлітків у процесі позаурочних занять народними промислами: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / НДІ педагогіки УРСР. – К., 1991. – 24 с.
12. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студентов педагогических вузов: В 2 кн. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – К. 1: Общие основы. Процесс обучения. – 576с.
13. Типові навчальні плани для організації профільного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах // Книга вчителя трудового навчання (обслуговуючі види праці): Довідково-методичне видання / Упоряд. Н.Б.Лосина, Б.М.Терещук. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – С.181-191.
14. Філософія освіти у сучасній Україні // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції „Філософія сучасної освіти та стан її розробки в Україні” (1–3 лютого 1996 р.). – К.: ІЗМН, 1997. – 544 с.

Аннотація

И.В.Савчук

Модель педагогической системы и условия формирования эстетических вкусов учеников средствами декоративно-прикладного искусства

Подается описание модели педагогической системы и условия формирования эстетических вкусов учеников средствами декоративно-прикладного искусства.

Ключевые слова: модель, формирование эстетических вкусов, инновационные подходы, педагогическая система.

Summary

I.V.Savchuk

Model of the Pedagogical System and Conditions of Formation of Aesthetic Tastes of Pupils by Means of Applied Art

The description of the model of pedagogical system and conditions of formation of aesthetic tastes of pupils by means of applied art is given.

Key-words: model, formation of aesthetic tastes, innovational approaches, pedagogical system.

Дата надходження статті

„6” вересня 2007 р.

УДК 371.1

А.Й.СИРОТЕНКО,

*доктор педагогічних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України
(м.Київ)*

ЯКИМ ПОВИНЕН БУТИ СУЧАСНИЙ ВЧИТЕЛЬ

Усі реформи останніх часів незмінно здійснюються під гаслом „духовного і національно-культурного відродження”, проте, чим даліше ми „відроджуємося”, тим чіткіше проявляється абсурдність цього гасла. Особливо, коли прочитаєш у словнику С.І.Ожегова, що „відродження це розвиток після періоду занепаду, руйнації, це епоха розквіту наук, мистецтв, освіти”. У нас, на жаль, все навпаки – саме сьогодні відбувається занепад. Про це свідчить реальність нашого життя, про це щодня говорять з трибуни Верховної Ради депутати різних політичних поглядів. Сьогодні на підйомі лише злочинність, хвороби, злидні. Україна ввійшла у першу десятку найбільш корумпованих держав світу. Яка ж роль у цьому системи освіти? – спитаєте Ви. Велика і безпосередня. Бо якщо загубимо освіту, то все решта зруйнується уже самостійно. А справа йде до цього. Уже зруйноване національне книговидавництво, національне кіновиробництво, на межі розвалу Національна Академія наук, яка ще зовсім недавно славилась своїми досягненнями світового масштабу.